

Socjolingwistyka - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Socjolingwistyka
Kod przedmiotu	09.1-WH-FGP-SOCL
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia / Filologia germańska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	6
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obieralny
Język nauczania	niemiecki
Sylabus opracował	dr hab. Jarochna Dąbrowska-Burkhardt, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zajęcia mają na celu poszerzyć wiedzę studentów w zakresie roli, jaką język odgrywa w społeczeństwie oraz zwrócić ich uwagę na współzależności zjawisk językowych i struktury społecznej. Wzbogacony zostanie ogólny zasób informacji dotyczący poszczególnych odmian języka etnicznego w odniesieniu do struktury społecznej, tzn. do warunków społecznych a co za tym idzie do określonych grup społecznych w których funkcjonuje przedstawiana odmiana języka. Omówione zostaną poszczególne jego odmiany przypisywane konkretnym grupom społecznym, które mogą różnić się od języka reszty wspólnoty językowej nie tylko samą leksyką lecz również i fonologią czy gramatyką. Przybliżony zostanie podział na gwary społeczne i gwary środowiskowe oraz czynniki na podstawie których dochodzi do omawianych podziałów, do których należą m.in poziom wykształcenia, zamieszkiwane środowisko, kasta etc. Studenci winni zostać również uwrażliwieni na czynniki wpływające na stylistyczne zróżnicowanie językowe do których należą stosunek między nadawcą tekstu a jego odbiorcą jak i okoliczności użycia danej odmiany języka.

Wymagania wstępne

brak wymagań

Zakres tematyczny

Podczas zajęć omówione zostaną podstawowe zagadnienia z zakresu socjolingwistyki, podkreślające społeczny charakter języka.

1. Pierwsze rozważania socjolingwistyczne - tworzenie teorii, dyskusja nad metodologią badań.
2. *Socjolingwistyka* jako subdyscyplina językoznawcza.
3. Determinizm językowy / Determinizm poznawczy oraz kody językowe według Basila Bernsteina: *kod ograniczony / kod rozwinięty*.
4. Jakościowe aspekty współzależności między językiem a warstwą społeczną.
5. Społeczne funkcje języka.
6. Społeczna świadomość językowa. Kompetencje socjolingwistyczne.
7. Wewnętrzne zróżnicowanie języka etnicznego na przykładach języka niemieckiego i polskiego.
8. Pojęcia: *socjolekt, idiolekt, dialekt, ksenolekt, język fachowy* etc.
9. Opisy wybranych socjolektów np. *slangu młodzieżowego, slangu uczniowskiego* etc.
10. Pojęcia: *wspólnota językowa / tożsamość językowa*.
11. Postawy społeczne wobec języka: *zachowanie językowe, norma językowa, wartościowanie*.
12. Znaczenie poszczególnych parametrów pozajęzykowych: *klasa (warstwa) społeczna, wiek, płeć, grupa, rola, sytuacja* etc..
13. Zachowania językowe kobiet i mężczyzn.

- 14. Równouprawnienie w języku.
- 15. Najnowsze tendencje w badaniach socjolingwistycznych.

Metody kształcenia

Wykład informacyjny z wykorzystaniem metod aktywizujących, wykład konwersatoryjny uzupełniany przez referaty przygotowywane przez studentów, praca w grupach, dyskusje, ćwiczenia audytoryjne (analizy struktur językowych wraz z dyskusją), praca w grupach.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student posiada wiedzę odnośnie głównych metod i kierunków socjolingwistycznych we współczesnym językoznawstwie	• KN1_W06	• kolokwium • konspekt • odpowiedź ustna • praca pisemna	• Ćwiczenia
Student posiada wiedzę odnośnie funkcjonalno-stylistycznego zróżnicowania języka na przykładzie języków niemieckiego i polskiego zarówno w ujęciu kulturowym jak i diachroniczno-synchronicznym	• KN1_W04	• kolokwium	• Ćwiczenia
Student posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku niemieckim omawiając wybrane zagadnienie z zakresu socjolingwistyki	• KN1_U10	• odpowiedź ustna • referat	• Ćwiczenia
Student posiada wiedzę dotyczącą kompleksowości i złożoności zjawiska jakim jest język oraz rozumie jego historyczną zmienność	• KN1_U05	• kolokwium • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Ćwiczenia
Student posiada uporządkowaną wiedzę w zakresie socjolingwistyki	• KN1_W07	• konspekt	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ocena na zaliczenie przedmiotu wynika z:

- 1. aktywności studenta na zajęciach (częstotliwości jego udziału w dyskusjach)
- 2. oceny z kolokwium
- 3. zaliczenia sprawdzianu wiedzy
- 4. oceny z przygotowanego referatu / prezentacji PowerPoint

Literatura podstawowa

- 1. Ammon, U. et al. (red.), *Sociolinguistics* (HSK 3), Berlin 2004/2005/2006.
- 2. Bernstein, B., *Studien zur sprachlichen Sozialisation*, Düsseldorf 1972.
- 3. Bokszański, Z., Piotrowski, A., Ziółkowski, M., *Socjologia języka*, Warszawa 1977,
- 4. Dąbrowska-Burkhardt, J., *Stereotype und ihr sprachlicher Ausdruck im Polenbild der deutschen Presse. Eine textlinguistische Untersuchung*, Tübingen 1999.
- 5. Dittmar, N., *Grundlagen der Soziolinguistik - Ein Arbeitsbuch mit Aufgaben*, Tübingen 1997.
- 6. Fishman, J., *Language and ethnicity in minority sociolinguistic perspective*, Clevedon, Philadelphia 1989.
- 7. Głowiński, M., *Nowomowa po polsku*, Warszawa 1990.
- 8. Gumperz, J., *Sprache, lokale Kultur und soziale Identität. Theoretische Beiträge und Fallstudien*, Düsseldorf 1975.
- 9. Gumperz, J., *Language and social identity*, Cambridge 1982.
- 10. Handke, K., *Socjologia języka*, Warszawa 2008.
- 11. Hymes, D., *Soziolinguistik. Zur Ethnographie der Kommunikation*, Frankfurt a. M. 1979.
- 12. Kallmeyer, W., *Kommunikation in der Stadt. Tom 1: Exemplarische Analysen des Sprachverhaltens in Mannheim*. Berlin / New York 1994.
- 13. Labov, W., *Sprache im sozialen Kontext*. Hrsg. von Dittmar, N. / Rieck, B.-O., Königstein/Ts. 1980.
- 14. Löffler, H., *Germanistische Soziolinguistik*, 2. wydanie Berlin 1994.
- 15. Marcjanik, M., (red.) *Grzeczność nasza i obca*, Warszawa 2005.
- 16. Przybysz-Piwko, M., *Język elementem tworzenia lub rujnowania wspólnoty*, "Poradnik Językowy" 1996, zeszyt 8.
- 17. Schmitt, R., Stickel, G., *Polen und Deutsche im Gespräch*, Tübingen 1997.
- 18. Wierzbicka, A., *Język - umysł - kultura*, Warszawa 1999.

Literatura uzupełniająca

Socjolingwistyczne badania nad dialektami:

- 1. Besch W. (red.), *Sprachverhalten in ländlichen Gemeinden. Ansätze zur Theorie und Methode*. Forschungsbericht Erp-Projekt. Tom 1, Berlin 1981
- 2. Besch W., (red.), *Sprachverhalten in ländlichen Gemeinden. Dialekt und Standardsprache im Sprecherurteil*. Forschungsbericht Erp-Projekt. Tom 2, Berlin 1983.
- 3. Mattheier K. J. / Wiesinger P. (red.), *Dialektologie des Deutschen. Forschungsstand und Entwicklungstendenzen*. (=RGL 147), Tübingen 1994.
- 4. Rosenberg K.-P., *Der Berliner Dialekt - und seine Folgen für die Schüler: Geschichte und Gegenwart der Stadtsprache Berlins sowie eine empirische Untersuchung der Schulprobleme dialektsprechender Kinder*

, Tübingen 1986.

5. Trudgill P., *On dialect. Social and geographical perspectives*. Oxford 1983.

Język a płeć:

1. Graddol, D. / Swann, J., *Gender voices*, Oxford 1989.
2. Günthner, S. / Kotthoff H. (red.), *Von fremden Stimmen. Weibliches und männliches Sprechen im Kulturvergleich*, Frankfurt a. M. 1991.
3. Pusch, L., *Das Deutsche als Mönnersprache. Aufsätze und Glossen zur feministischen Linguistik*. Frankfurt a. M. 1984.
4. Thorne, B. / Henley, N. (red.), *Language and sex: Difference and dominance*. Rowley, Mass 1975.

oraz wg bieżących potrzeb

Uwagi

brak uwag

Zmodyfikowane przez dr hab. Jarochna Dąbrowska-Burkhardt, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 03-09-2016 11:29)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ